ARTISAN – Creando narrativas en la arcilla: Desentrañando cambios económicos y socioculturales a lo largo de los periodos visigodo y omeya en la península ibérica oriental (PID2023-153086NB-I00)

Investigador/s principal/s: Josep M. Macias i Francesc Rodríguez
Investigador/s participant/s: Ada Lasheras, Joan Negre, Josep M. Puche, Albert Ribera, Ferran Arasa i Jordi López
Investigador/s col·laborador/s: Oscar Caldés, Ferran Falomir, Karen Fortuny, Itziar Gutiérrez, Pablo Medina i Miquel Rosselló
Dates: 01/09/2024 - 31/08/2028

Finançament: AEI, PROYECTOS DE GENERACIÓN DE CONOCIMIENTO (PID2023-153086NB-I00)

El projecte ARTISAN se centra en la ceràmica dels segles V al IX a la costa oriental de la península Ibèrica, aborda els avenços recents en aquest camp i afronta els desafiaments d'integrar les dades locals en un context territorial i històric més ampli. La investigació actual sobre jaciments individuals està fragmentada i no té una perspectiva regional cohesionada. Tot i que l'estudi de P. Reynolds (2010) proporciona un marc significatiu a nivell mediterrani, no aborda completament les dinàmiques regionals de la península Ibèrica. Des d'aleshores, hi ha hagut poc avenç, ja que la majoria de les iniciatives s'han centrat en propostes cronològiques basades en publicacions de referència o catàlegs en

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

línia. Aquest enfocament fragmentat subratlla la necessitat d‟un marc metodològic i programàtic unificat per interpretar eficaçment els nous contextos ceràmics.

El projecte proposa una àrea d‟estudi geogràficament i cronològicament extensa per definir les interaccions culturals i econòmiques d‟aquest període complex. Analitzant elements compartits i distintius d'aquesta regió, ARTISAN pretén establir comparacions significatives amb estudis en àrees relacionades, com ara Tolmo de Minateda, Mèrida, Còrdova, Recòpolis i Vega Baixa (Bonifay i Bernal 2008; Casal 2008; Alba i Gutiérrez 2008; Olmo i Castro 2011; Aranda 2013; 2020). L'estudi també cerca explorar com la geografia, les divisions administratives i religioses, i les connexions amb les Illes Balears i altres regions van influir en les tres diòcesis estudiades.

Una metodologia unificada és central per al projecte, ja que permet comparacions efectives entre àrees, redueix els biaixos metodològics i millora la rellevància de les anàlisis regionals. Aquest enfocament no només enfortirà la investigació actual, sinó que també proporcionarà una base per a futures investigacions sobre ceràmica ibèrica i mediterrània. La creació d'un atles ceràmic i una base de dades centralitzada generarà un mapa cultural i econòmic detallat de la regió, i oferirà eines valuoses per a estudis comparatius i una comprensió més profunda de les complexitats regionals. Les metadades produïdes seran accessibles lliurement a la fase final del projecte, fomentant la transparència i la col·laboració.

L'enfocament innovador d'ARTISAN aborda un període transicional clau a la història de la península Ibèrica, caracteritzat per interaccions culturals i econòmiques entre contextos locals i mediterranis. En omplir un buit significatiu a l'estudi de la ceràmica d'aquesta època, el projecte contribueix a una comprensió més profunda de les dinàmiques regionals i els processos de transformació cultural. L'estudi subratlla els fenòmens simultanis de continuïtat i canvi en les tradicions ceràmiques, analitzant com les pràctiques romanes tardanes van persistir mentre s'adaptaven a noves influències mediterrànies i orientals. La diversitat regional s?explorarà per destacar les especificitats de l?àrea d?estudi, posicionant la ceràmica com un indicador vital d?intercanvis i interaccions culturals.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

El projecte també examina les innovacions tècniques i tecnològiques, identificant canvis en els mètodes de producció i explorant la resistència a les influències externes a regions on les pràctiques ceràmiques locals van romandre aïllades de les xarxes de comunicació més àmplies. Partint del substrat hispanoromà, ARTISAN pretén traçar la influència dels elements culturals visigots, bizantins i, posteriorment, islàmics, oferint una visió completa de la cultura material del període.

En resum, l'adopció d'un enfocament ampli, interdisciplinari i comparatiu per part d'ARTISAN no aborda només les llacunes en el coneixement actual, sinó que també estableix un marc per a futures investigacions en arqueologia ibèrica i mediterrània. Amb la producció de dades obertes i eines d'anàlisi, el projecte té com a objectiu donar suport tant als estudis acadèmics com a l'arqueologia professional, tot millorant la comprensió de l'evolució cultural i econòmica de la península Ibèrica entre els segles V i IX.

Projecte finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació i la Unió Europea

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)